

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Преплата се шаље уредништву у Београду „Краљев трг“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скуњача или на пошти. Цена је ланту: селима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механицијима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надаштвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

РАСПИС

Свима окружним начелствима и Управи вароши Београда.

По свима окружним и средским канцеларијама воде се извесни спискови у које се заводе кривични и извршни предмети. Ови су спискови непотпуни. Из њих се, приликом ревизије радова, не може видети све шта је потребно. У њима нема неких рубрика, које су врло нужне за контролисање: где се који предмет и код кога чиновника на раду налази, кад је предат на рад, је ли свршен, кад и како, и коме је по свршеном раду предат исти предмет.

Сем ових непотпуности у самим рубрикама тих спискова, стоји то, да се ови спискови не воде свуда подједнако; а негде има да се ови предмети и не заводе. Услед ових непотпуности и неправилности дешава се, да по који предмет, кривични или грађански — извршни, нестане, па се не зна код кога је чиновника био на раду, и ко је одговоран што је тај предмет изгубљен или намерно упропашћен.

Да би се спречиле све могуће злоупотребе у овоме, и да би се свуда, по свима канцеларијама полицијским, водили једнообразни спискови, који ће бити у својим рубрикама тако потпуни, да се из њих у свако доба може видети све што је потребно за контролисање радова, било кривичних било извршних предмета, — решио сам: да се по свима полицијским канцеларијама, у којима се обављају послови: кривичних ислеђења и извршења било грађанских, кривичних или административних предмета, заведу књиге: контролник кривичних предмета на ислеђењу и контролник извршних предмета.

Обрасце тих контролника шаљем Начелству по један примерак. Оваке обрасце ваља штампати и у књигу повезати.

У ове контролнике заводиће се тачно сваки предмет, чим се заведе у деловодни проток л.

Ове контролнике чуваће, са њима руковати и у њих предмети заводити по окружним начелствима: помоћници Начелства или ако где ових нема, секретари начелства, а по средским канцеларијама: средски начелници, — за управу по квартовима: чланови квартова.

Чим се који предмет у контролник заведе у свима његовим рубрикама предаће се на рад извесном чиновнику, који се има потписати у одређеној рубрици да је предмет и кад примио.

Кад буде предмет свршен, дотични чиновник има тај предмет предати свом старешини, који рукује контролником, да се овај увери, да је предмет доиста свршен и како је свршен, па ће у одређеним рубрикама све то развести, и тиме одужити тога чиновника са тим предметом.

Овим контролником извршних предмета замењује се списак новчаних предмета на извршењу налазећих се, који је расписом Министра унутрашњих дела од 24 децембра 1879 год. ПБр. 10130. заведен.

Препоручујем Начелству — Управи — да нареди, да се, по обрасцима шиљућим, спреме такве књиге, и да се сви предмети, како кривичних ислеђења, тако и извршни, тачно по реду доласка у контролнике уведу и даље по предњем поступку.

ПБр. 9364.

17. маја 1900 год.

Београд.

Министар
унутрашњих дела,
Ђ. А. Пенчић с. р.

У стварима кривично-правним треба тежити само правој истини

Право, које је држави дато Кривичним Поступком, такво је, да га се она не може одрећи; држава по правилу не сме, кад се злочин догоди, одрећи се да казни. Тако исто ни оптужени се не може одрећи права, која му Кривични Поступак даје. То је с тога, што Кривични Поступак хоће да изнађе материјалну, праву, стварну истину, онаку каква историку треба за потврду неког факта из прошлости. Да би се то постигло, тражи се, да има нарочитих органа, којима ће бити дужност и задатак, да све што се злочина тиче истрагају и испитају онако, како ће се моћи употребити и што вредети. То је дужност свих истражних власти, на име криминално-полицијских чиновника, истражних судија и државнога тужиоца, с једне, оптуженога и браниоца му са друге стране.

По ту дужност сасвим је све једне било или не било тужбе приватног тужиоца, повређеног или оштећеног лица. Ако и нема тужбе такога лица, мора се за учињено кажњиво дело применити казна, у закону изречена. У том случају, као и кад така тужба постоји, мора се утврдити да је оптужени доиста учинио оно, што му се на терет ставља. А онда не треба се никад задовољити самим признањем оптуженога, него се мора исцитивати вероватност и нарочито утврђивати истинитост тога што се признаје. Према овоме, признање оптуженога изгубило је своју некадању важност као доказ. Ако још који иследник иде путем да силом измуди признање од оптуженога, то може значити само откривање, управо признање своје иследничке слабости чак и пред једним оптуженим, значи доказ неподобности иследника за посао који му је дат у руке, значи, у опште, неспремност његову за место на коме је, недораслост позиву своме.

На овој потреби данашњег Кривичног Поступка, да изнесе само чисту и праву истину, оснива се тако звано *оптужено начело* његово, као противност истражног начела ранијег Кривичног Поступка.

Код поступка основаног на начелу истражном, судија, који ће и пресуду изрећи, узима да сам собом похвата и истрага све конце некога дела, и на основи тога што сам прибере и испита у циљу сазнања истине изриче пресуду о томе: има ли кривице, каква и колика казна да буде. То је тако звани инквизициони поступак. Ту имамо у истој личности и иследника и тужиоца и браниоца. Такав поступак нема ни правог оптуженога, јер онога, који се узима на одговор за кажњиво дело, сматра само као једно средство за сазнање, па се тако и поступа; иследник и судија ту ставља под истрагу и пушта испод истраге, како му кад и ко затреба ради потребе престога сазнавања, и онога, кога држи за кривога, гони на признање, јер сматра да је, у случају кривице, обавезан и дужан да призна.

Код поступка, основаног на оптужном начелу, имамо са свим друкчи положај судије. Није судија који суди тај, који има да и истракује сву ону грађу за сазнање истине, него је то ствар *странака*. Где је поступак оптужни, ту мора бити ових странака две: странка тужиоца и странка оптуженога. И једна и друга пред судијом су *равноправне*. Странка тужилачка има да утврди, да је учињен злочин, који тужбом

износи, и да га је учинило у тужби именовано лице. За то време треба тужилачка страна судији који суди да принесе доказна средства; међу тим, странка оптуженога има да се стара да прибави сва доказна средства која овога бране. Судија или суд, дакле, који ће пресудити, ништа не истражује, него пред њим се саме странке споре и расправљају, једна другој претресају све изнесено градиво. Судија само руководи том расправом или претресом странака и, с тога гледишта, његово је само да се стара, да све оно, што странке могу објаснити или осветлити, доиста и буде објашњено.

Оптужени је странка а не предмет за истраживања. Он нема никакве обавезе, није дужан да што призна; на против има право да чека да тужилачка страна изнесе доказ за кривицу. Та пак тужилачка страна у нас је државни тужилац кад дело дође суду и оптужени буде стављен под суд, а дотле сам иследник уз припомоћ приватног тужиоца или и без овога. Колико смотрености треба да има иследник, да при том не вређа онај принцип равноправности оптуженога са тужиоцем у погледу свих средстава кривично-правних! Тога ради и написасмо ове редове, да би иследнике наше подстакли на што више премишљања о томе, и да би при истрагама увек имали на уму принципе модерног кривично-правног поступања.

М. П. Јов.

ОСУДА НЕВИНОГА

(НАСТАВАК)

Цитен је најпре отрчао у Карлову улицу (која се састаје с поточном улицом некако баш према кући Цитеновој) и викаше полицију. Ноћни стражар Адам Вајнрих питао га је што виче. Цитен му исприча шта се догодило, показа му где станује, рече му да иде и на месту све види, па оде даље, казавши да хита лекару. Вајнрих погађа кад каже да је то било између 11 с. 20 м. и 11 с. 30 м. Вајнрих, праћен двојцом који беху сведоци овог разговора, пође стану Цитеновом. Идући лекару, Цитен је срео стражара Бергмана, коме је такође казао за злочин. Ишао је Д-р Даману, кога није нашао код куће, те хиташе Д-р Хертманију у високој улици бр. 18. Ту по други пут срете стражара Бергмана и то тачно у 11 с. 30 м. испод протестантске цркве. Цитен нађе лекара Хертманија, који се брзо обуче и пође кући Цитеновој, међу тим Цитен отрча свом шураку, Ернсту Хертлу, који становаше у Карловој улици број 28 I. сират. Хертл с мужем и женом Цитен није имао никаквих веза, па ипак га је Цитен, као свог шурака, известио о злочину овом и одмах отишао од њега. На улазу Карлове улице у улицу поточку, дакле врло близу стана свога, срете Цитен стражара Фајбера, упита га да ли је кога на улици видео и исприча му како је мало час дошао из Келна и застао своју жену с разлупаном главом. Фајбер му се придружи и заједно дођоше кући на 10 минута пре поноћи.

Шта се догађало у кући до повратка Цитенова? По одласку Цитена, дошле су г-ђа Клес и г-ђа Хајнрихова. Ту у крчми нашли су она лица, која су управо на вику Цитенову ту дошла. Једнога само од тих не беше, а то је шегрта Август Виљема. Тек на три минута после ових жена дође Виљем, који је бајаги дотле био у кујни, опет у крчму. Он питаше шта се то догодило, ма да већ знађаше шта је, што је свакојако чудно.

А кад г-ђа Клес, која наравно није могла знати, да је Виљем пре ње већ једном био ту, обрати пажњу Виљему на повређену жену Цитенову, „Виљем пљесну рукама од запрепаштења, седе за сто и стаде ову непомично посматрати.“ Френцл се налазио у послу око жене Цитенове, па позва и бравара Виљема Боза да му помогне, који беше дошао одмах за Клесом и Хајнриховом. У том дође и полициски стражар Вајнрих, прво службено лице које је за злочин и све остало сазнало, и то баш из уста самога Цитена. Вајнрих стаде испитивити жену Цитенову и тиме отпоче ислеђење. На питање Вајнрихово ко ју је тукао, она одговори: „Нитков.“ — „Који нитков?“ — „Розбах.“ Два минута доцније, Вајнрих питаше опет, само се не зна да ли је питање гласило: „Ко вас је тукао“ или: „Је ли вас муж ваш тукао“ или још и другаче како, толико пак зна се тачно, да је Цитенова жена на то од-

говорила тада: „Цитен, мој муж.“ За Вајнриха то би доста, да буде уверен у кривицу Цитена, нарочито што не беше никаква тајна ни у очајно и зло стање брака Цитенова. Клес на позив Вајнрихов оде по окружног хирурга Д-р Бергера; она двојица, што су дошла с Вајнрихом, одоше полициском чиновнику у општинској кући, да доставе случај.

Тада, како рекосмо на 10 минута пре 12 сати, стиже Цитен с Фајбером. Онога, што уђе пре Фајбера, Вајнрих упита је ли он Цитен, па кад овај рече да јесте, саопшти му да га ставља у притвор. Цитен поче да дркће; престрави се. Није од важности да ли је упитао „Па зашто?“ или није ништа приметио, али је важно ово: у тренутку, кад Вајнрих огласи Цитена за притвореника, изађе шегрт Август Виљем „из буцака где се завукао у мраку“, па кратко и сасвим одрешито (не тиче нас се ни с колико јаким гласом) изјави: да његов мајстор није убица, понављајући то више пута. Услед тога буде и он у притвор стављен и поведен с Цитеном. У путу за општинску кућу, куда су обојица вођени, затражи Виљем да се приближи своме мајстору, јер, рече, „морам нешто да га питам,“ но Фајбер то не допусти. После одвођења ове двојице, дошао је Д-р Бергер, окр. хирург, и нашао је да жена Цитенова није при свести и да не разуме питања. Пет минута за тим, дође Д-р Хертман, па, пошто претходно примети да је петролеумско осветљење слабо и нареди да се гас припали, стаде и опет питати жену Цитенову ко ју је ударао. Како је она при том помињала име час свога мужа час неких других лица, оба лекара добише уверење, да жена Цитенова због великих повреда није у стању ништа поуздано и одређено да смисли и каже, те наредише да се носи у варошку болницу. Кућа, а нарочито сама крчма, би стављена под стражу за ту ноћ.

Тако стоји само дело, како га износи истрага противу Цитена и Виљема. Да видимо сад како је истражни материјал прибран, прокритикован и употребљен.

Као при сваком случају, тако и овде јавља се гомила питања о месту дела, начину извршења, личности учиниоца, мотивима дела и т. д. Али са гледишта Криминалистике представити случај, значи изнети оне моменте који имају или могу имати неког значаја у погледу криминалистичком, а то нама само и ваља овде показати.

На неколика важна питања имамо одговора већ у самом опису дела. Знамо место дела, упознати смо с врстом повреда, а и време извршења злочина познато нам је, у колико из садањег знамо да је у тренутку, кад је Цитен виком својом (11 с. 15 м. — 11 с. 17 м.) избудио кућне становнике, убилачки напад већ био учињен, свршен. Казато је и то, да су Алберт Цитен и Август Виљем, под сумњом за извршење дела или за саучешће у томе, притворени. Казали смо већ и то, да је посао истраге започео појавом Вајнриха, па ћемо сад на то навезати наша даља извођења.

Вајнрих, угледавши Марију Цитен, веома се потресао, чему се и има приписати то, што није учинио ништа да се очувају трагови злочина, а ово је у сваком таквом случају *прави* и *први* посао органа власти. Такав посао лица, у чијим су рукама истраге или ма и припреме за истрагу, никад не може бити сувишан, а у случају с Цитеном био би од великог значаја. Тако, жена Цитенова лежала је у крви; соба је мозгом попрскана; у соби није баш како треба осветљено (гас је припаљен истом пошто је Цитен притворен); многи су по соби тумарали тамо амо и, уз сасвим појмљиво узбуђење при коме се већина налажаше, сигурни смо да се нико није много бригнуо куд ће и на шта ће ко стати ногом. Требало је од самог почетка водити добро рачуна да ли није ко стао у крв или у растурене делиће мозга и тачно разликовати за шта су прионуле крвне капље и мождани делићи. Таква онажања од стране службеног органа била би врло значајна. Д-р Бергер је на са слушању казао, да су крв и мозак пренули по поду и да је по томе сваког могао попрекати који делић мозга или крви. Па ипак је један делић мозга, нађен на обући Цитеновој, стављен овоме на терет; чак касациони суд, решавајући да нема места поновом суђењу (у корист Цитена а против Виљема), уноси међу разлоге своје, а у оправдање осуде Цитенове, и тај делић мозга.

Што се тиче притварања Цитена и Виљема, мора се признати, да је тај корак био на свом месту, само ћемо га ми ипак из ближе посматрати. Доведени ноћу, око 12 сати, у оп-

штинску кућу, Цитен и Виљем су примљени и претресени од стране апсанског надзорника и једнога жандарма. Цитен мора да дати све што код себе имаде: бележник, новчаник у ком беше око 60 марака, мали цепен ножић, више кључева — ствари које надзорник и жандарм одмах прегледаше, више или мање тачно. По извештајима, који су публиковани, Цитен је, по том, опрао руке у стражарској соби, но једни кажу да је он томе приступио тек пошто је упитао: „Јамачно ћете ми допустити да руке оперем?“ а други хоће да представе да је он то учинио у тренутку, пре него што је и примећен. Ако је први случај, очевидно нема ничега што би се могло Цитену замерати; но ни у другом случају не могу се из тога изводити никакви закључци. Зар нам искуство не даје пуно примера, да се и онај, који стоји под каквом тешком оптужбом а сасвим је невин, тако да се та невиност после јасно потврди, труди да отклони и од себе одбије све што мисли да би га ма колико могло теретити, па и оно што га у ствари ништа и не може да терети. Нека такав случај и није с Цитеном, али је свакојако могућ и код њега. Цитен није ни мало крио, да је имао крви на рукама. Већ сама навика на телесну чистоту, које има у сваког нормалног човека (ма и у извесним само границама), могла је покренути Цитена да руке опере. Ако се, дакле, у истраји из тога изводило што против Цитена, онда то не може бити ничим оправдано. И тако, ако не узмемо у обзир онај делић мозга, за који рекосмо да је нађен на ципели Цитеновој, ништа није примећено на Цитену као подазриво.

Тек доцније су откривене на Цитеновој манџетни неколике тавне тачкице, велике као убод иглом. И сувише су мале, да би се хемиским испитивањем, које је предузето, могло доћи до каквих важнијих резултата. Тим тачкицама, дакле, не може се ништа доказати и чудно је да су пороти могле и оне бити изнесене као *corpora delicti*! Али, ако би истрагом баш и било доказано, да су те тачкице крвне мрље, то још не значи да су оне и крвави трагови убиства, пошто је Цитен клао и стоку, живину, зубе вадио и др., од чега врло лако могу да бризну ситне капљице крви на манџетну. Но ми идемо још и даље. Нека би био и тај случај (који, у осталом, никако није доказан), да су те тачкице не само крв, него и крв баш из ране жене Цитенове, да ли би се у томе налазио и доказ, да ли би имало основа узети да је Цитен убица своје жене? Зар није могао те тачкице начинити себи додиром жене своје, н. пр. покушајем да је подигне са земље на којој лежаше? У осталом и прост здрави разум увиђа, да „не доказати што да је...“ и „доказати што да није...“ никако нису идентични појмови, другим речима: ако се не зна да се Цитен дотицао своје ранене жене, не сме се као факат узети ни да је се баш није дотицао. Такав закључак не би се могао правдати ни казивањем сведока Френцла да се Цитен није додиривао жене, јер је Френцл дошао у крчму петом *иошто* је Цитен дозвола виком људе, а зар се не да замислити, да је Цитен *пре тога*, т. ј. пре него што је пробудио служавку Ташну трудио се што око жене?

Шта је било даље с Виљемом? „Објективни, по службеним актима“ публиковани „извештај“ казује о Виљему: да изгледа да је, кад је приман у затвор, само површно испитивано има ли на њему крвних трагова. Али ако се на неком, који долази у притвор за дело убиства, испитује само има ли крви, па и то тек површно, биће по Криминалистику од велике важности да дозна, кад ће то испитивање бити баш радикално а не тек површно! И ако се ни крвни трагови неће ту трагати (па били они на ком делу тела, на оделу или на каквој ствари у оделу), заиста је интересно шта још има да се трага. Кажимо отворено: Виљем у опште није ни прегледан. Полицијски комесар то је признао на главном претресу, рекавши да се „не сећа да ли је прегледан Виљем, кога он у осталом није ни сматрао баш за јако подазрива.“ Али то и јесте баш кардинална мана претходне истраге у овом случају, што с Виљемом није ништа рађено. Код тако грозног убиства, као што је убиство жене Цитенове, где је крв потоком лила и све у наоколо попрскала, није могло остати непопрскано одело, или бар капут учиниоца и мора се узети, да није могуће да отуда буде само оних неколиких тачкица. Што се тиче одела Цитенова, на њему се, како рекосмо, није нашло ништа сумњиво. А како ту стојимо с Виљемом?
(Наставиће се).

ИЗ БОЛНИЦЕ ЗА ДУШЕВНЕ БОЛЕСТИ У БЕОГРАДУ

Прилог за грађу за српску судску психијатрију

ЛУДИЈО ГАЊАЊА, УБИСТВО И ПОКУШАЈ УБИСТВА*)

САОПШТИО

Д-р Војислав М. Суботић — млађи

СЕКУНДАРНИ ЛЕКАР У БОЛНИЦИ ЗА ДУШЕВНЕ БОЛЕСТИ

(2)

Начелник Среза љубићког

Бр. 16020.

13. Децембра 1898. год.

Прељина.

Првостепеном Горњо Милановачком Суду.

Вељко Тошић, тежак из Мрчајеваца, стар 24. год., жењен, има једно дете, неосуђиван, вере православне, поданик српски.

Оптужује се за то: што је на дан 24. новемара тек. год. изјугра напао на сеоском путу Петрију удову Лазара Јовановића из Мрчајеваца и избо је ножем на више места, од којих је повреда одмах и умрла, и себи створио кривицу из § 160. кривичног закона.

Саучасника у овоме делу нема,

Дело његово доказује се:

1. Што га убијена Петрија још за живота за учиниоца означаје, § 121. тач. 5. кривичног поступка.

2. Његово признање код ово среске власти, § 225. истог поступка.

3. Пуноправни доказ лекарска сведоџба, § 224 истог поступка.

Тужилац је по овом делу Љубомир Јовановић из Мрчајеваца, и исти ће код суда казати шта тражи за убијену мајку, а тужи га и иследна полицијска власт и тражи да се поред казне осуди да плати 20 динара за овај рад и присутнима по 2 динара и санитетском фонду 32 динара и каси ово среској у притвору учињеног трошка 9 динара.

Каквог је владања и имовног стања, види се из уверења општинског суда.

Душевно и телесно познат је као здрав.

На основу § 158. кривичног поступка, шаљем цело дело суду на даљи законни рад, и спроводим оптуженог Вељка, и шаљем нађени крвав нож у његовој кући.

Деловођа писар,

В. Јовановић

Иследник

начелник среза

М. Симић

Општинско уверење: слаб раденик, доброг владања, некажњиван, у грађанству се сматра за суманута. Његово дете имања вреди 300 динара. Има жену Илинку од 23 год., деце једно испод 10 год., оца Милића 65 год., брата Танасија 35 г. и снају 34 године.

14. Децембра 1898. год.

Бр. 19437.

Начелнику Среза љубићког

Ово дело није ислеђено у свим појединостима. У исказу оптуженог постоји признање његово да је и над Савом Терзићем одмах по извршењу првог дела учинио покушај убиства.

У овоме правцу ништа није рађено ма да је то била дужност те власти.

Са тога се акта овог оптужења са кривцем враћају те да се по овим примедбама и закону даље поступи.

Председник суда

Жив. Д. Борђевић.

Рађено 16. децембра 1898. г.
у Пријељани.

Сава Терзић, земљ. из Мрчајеваца, добављен према решењу првост. Гор. Милановачког Суда од 14. овог месеца №19437., — изјави следећу тужбу:

*) У прошлом броју погрешно је одштампано да је убиство извршено у 1894, треба у 1898 год.

На дан 24. новембра ове године, у јутру кад сам, идући путем, спазио Петрију, удову Лазара Јовановића из Мрчајеваца, да лежи у јендеку крвава, *приђем јој да видим шта јој је и схватим да је сва ножем избодена. Док сам њу гледао, изненада дође код нас Вељко Тошић, земљ. из Мрчајеваца са ножем у руци. Без икаква повода појури на мене и ножем ме удари десно у груди близу рамена и нанесе ми повреду тела, па се опет врати.*

Да нисам измакѓ и причувао се можда би ме ударио на незгодно место и нанео ми смртносноу рану, али хвала Богу кад се само на томе свршило.

Он је сигурно у још уплахиеном стању због убиства Петрије, био намеран и мене да убије, јер иначе не могу да разумем зашто би мене убио кад му ништа учинио нисам.

Ово су видели Добросав Петровић и његова жена из Мрчајеваца.

Лекарску сведоѓбу о повреди поднећу у најкраћем року, јер ћу сада ићи на преглед лекару, пошто раније нисам био решен да тужбу подигнем.

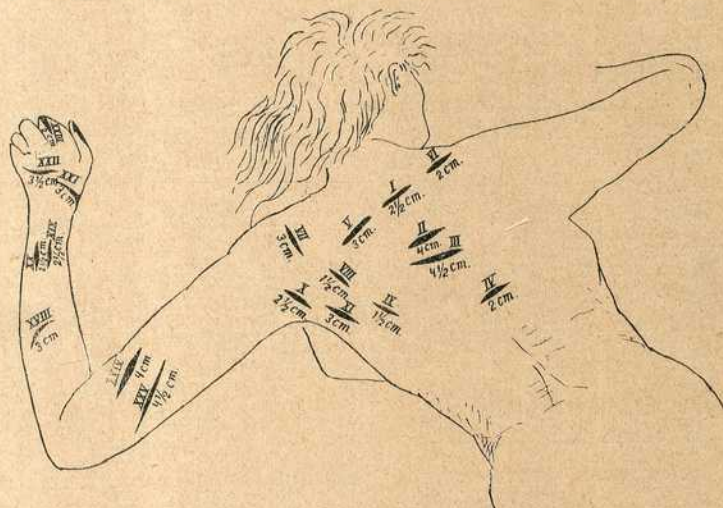
Реченог Вељка тужим власти за наведени покушај убиства и молим да се осуди на заслужену казну.

Трошкове, дангубу и остало тражићу код суда. — Ово могу и заклетвом утврдити.

Лекарско уверење

На захтев начел. ср. љубићког од 25. новембра тек. год. Бр. 14512. прегледао сам Петрију, удову Лазара Јовановића из Мрчајеваца, која је нађена у јендеку и нашао сам на њој ове повреде:

I Повреде на задњој страни леве половине грудног коша:

1.) На трновном узвишењу I-вог грудњег пршљена (processus spinosus vertebrae) види се рана дугачка $2\frac{1}{2}$ см. попречног правца.

2.) Паралелно с овом раном ниже 3 с. м. а мало у лево види се рана 4 с. м. дугачка, испод које се за 1 с. м. ниже налази:

3.) рана $4\frac{1}{2}$ см. дугачка.

4.) На трновом узвишењу 6-ог кичменог пршљена види се попречна рана 2 см. дугачка.

5.) У правцу ране описане под 1.) у размаку за $1\frac{1}{2}$ см. од левог краја те ране, а на простору између леве плећке и кичменог стуба, пружа се рана дугачка 3. см.

6.) У правцу ране описане под 1.) у размаку за $2\frac{1}{2}$ см. од десног краја ране описане под 1.) ка горњој ивици десне лопатице, иде рана дугачка 2 см.

7.) Преко средине гребена леве лопатице (cristae scapulae) иде рана 3. см. дугачка. У правцу те ране на ниже види се у доњем делу лопатице:

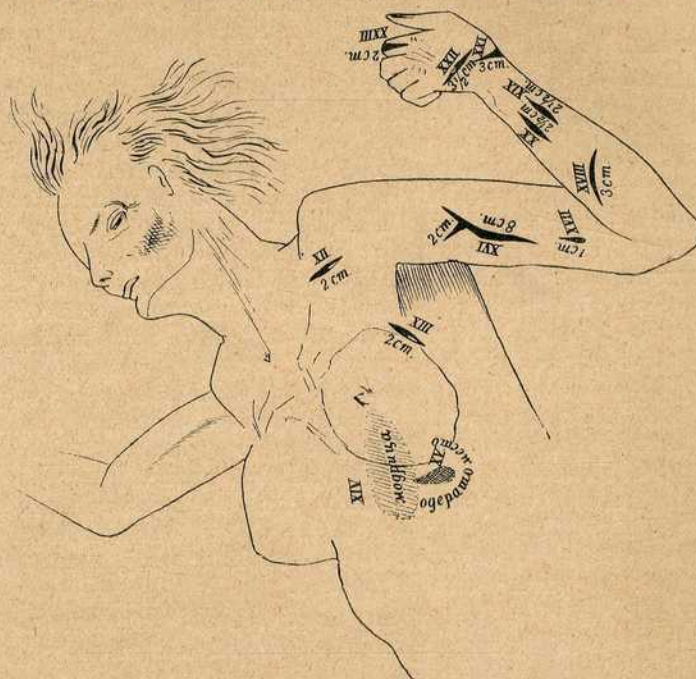
8.) рана $\frac{1}{2}$ см. дугачка која је од доњег краја 7-ме ране удаљена 5. см.

9.) У правцу ране описане под 8.) на доњем углу леве лопатице види се рана $1\frac{1}{2}$ дугачка, која је од доњег краја ране описане под 8.) удаљена 3 см.

10.) Паралелно са ранама описанима под 8 и 9 иде рана дугачка $2\frac{1}{2}$ см. и

11.) рана дугачка 3 см. која се налази испод ране под бр. 10 описане. Размак рана 10 и 11 од рана 8 и 9 износи 3—4 см.

Повреде на левој страни грудњег коша с преда:

12.) У јами испод кључњаче види се рана дугачка 2 см. Рана иде паралелно са доњим крајем 2-ог реда.

13.) На спољној страни леве сисе а у предњој подпазушној линији; у висини 4 ребра налази се рана дугачка 2 см.

Повреде на трбуху:

14.) На трбуху испод ложице види се модрица, која се пружа до брадавице леве сисе. Облика је неправилног, боје угасито плаво-црвене, која неприметно прелази у боју околине.

15.) Испод леве сисе у висини 7-ог ребра види се одеран епидермис — покожица коже. Одеротина има облик елипсе чији дужи пречник 2 см. иде паралелно са 7 ребром. Одерано је место плаве боје са црвеним оквиром, који је оштро ограничен од остале здраве коже.

Повреде на левој руци:

16.) На мишици леве руке преко краће главе двоглавог мишића (caput brevis musculi bicipitis), од спољне стране косо ниже пружа се рана дугачка 8 см. Ова рана има облик тупог угла, чији су краци под еднаки, а угао отвором гледа ка спољној страни мишице. На горњи крак ове ране спушта се у вертикалном правцу, од унутрашње стране мишице, друга рана, која је дугачка 2 см. —

17.) У продужењу ране 16.) на ниже у одстојању 3. см. види се раница дугачка 1. см.

18.) На спољној страни средине предлакти види се попречна рана дугачка 3. см. Рана има облик лука, који је највећим испупчењем окренут к спољној страни, просеца кожу и поткожно ткање до мишићне фасције.

19.) На спољној страни доње трећине предлакти, кад се ширина његова подели на три дела, пада у унутрашњу $\frac{1}{3}$ а паралелно са вretenом кости рана дугачка $2\frac{1}{2}$ см. а у спољну трећину рана

20.) Која је дугачка такође $2\frac{1}{2}$ см. паралелна са лакатном кошћу.

21.) На самом ручном зглобу између ручне кости палца (metacarpus pollicis) и доручне кости засеца рана дугачка 3. см. Рана прелази са спољне на унутрашњу страну.

22.) На сред шаке види се попречна раница која иде правцем од зглоба малића са његовом ручном кошћу ка зглобу доручне кости палца са ручном кошћу (os multangulum major). Рана је дугачка $3\frac{1}{2}$ см. и иде у дубину само кроз кожу.

23.) На кажипрсту, који је у првом фалангеалном зглобу контрахиран види се на дорзалној страни рана, која иде па-

ралелно са осам контраста и која се пружа преко поменутог зглоба у дубину до саме кости. Дужина те ране износи 2 см.

24.) На задњој страни мишице 2. см. од спољне бразде међу двоглавним и троуглавним мишићем види се рана дугачка 4 см., која иде косо на ниже правцем ка унутарњем епикондилу рамене кости.

25.) Паралелно са овом раном у одстојању 2 см. пружа се $4\frac{1}{2}$ см. дугачка рана која иде у дубину само кроз кожу. Ивице свију поменутих рана су оштре и састају се под врло оштрим угловима, који су подједнаки. Дубина им се није могла измерити изузимајући ране описане под бр. 18, 21, 22, 23 и 25, којима је дубина при описивању назначена.

За ране описане под бр. 1, 2 и 3 може се са сигурношћу рећи да улазе у шупљину грудног коша, јер се при сваком удисају и издисају чује јасно шуштање улазећег и излазећег ваздуха.

Трбух је јако надувен — meteorismus

Пулс на левој руди сасвим је ишчезао а на десној је врло слаб и редак. Петрија не распознаје околинду. Тек после 8 уштрцаних правацких бризгалица етера прибрала се и била је доста свесна.

Цртежем сам представио повреде ради бољег прегледа и зато што овакав случај спада у врло ретке случајеве.

Лекарско мишљење

Описане повреде нанесене су оштрим оруђем — ножем. Све повреде постале су бодњем, изузимајући повреду описану под бр. 18. која је постала сечењем и повреде под бр. XIV и XV које су постале гњечењем (vulnera contusa). Повреде описане под бр. 1, 2 и 3 смртоносне су. Остале су повреде тежке изузимајући повреде 18, 21, 22, 23 и 25 које су лаке природе. У повреде лаке природе може се урачунати и повреда под XV. Последнице повреде под XIV немогуће је за сада одредити, јер се може доставити каква компликација — ако Петрија остане жива — запаљење трбушне марампце.

Преглед је почео у $\frac{1}{4}$ 3 а свршен у 4 часа по подне.

24 нов. 1898. г.

Чачак.

Д-р. Венцеслав Стејскал, мл.
лек. ср. љубић, и трнавског

Протокол секције

Извршене на телу покојне Петрије жене пок. Лазара Јовановића из Мрчајеваца, по наредби окружне власти од 25. Новембра 1898. год. Бр. 13045.. у чачанској окр. болници 25. Новембра тек. год.

Секцију су вршили конзилијарно г. Д-р. Ј. Кужељ, окр. физикус, и срески лекар Д-р Венцеслав Стејскал.

Спољни преглед.

Петрија је стара око 60. год. Телесни је састав слаб, маст из поткожног ткања готово сва ишчезла; тело је средње величине. Леш потпуно свеж. Има на задњим деловима тела велике мртвачке модрице. Укоченост је непотпуна.

Петрија је саката у леву руку. Прсти су јој у доњим фалангеалним зглобовима скупљени, а на шапи има велики звездаст, стари ожиљак, који се налази изнад тетива мишића „extensoris digitorum comunis“, услед чега су ове краће и прсти у горњим фалангеалним зглобовима опружени. На овај начин рука је добила изглед птичије канце. —

Изглед спољних повреда описан је у лекарском уверењу од 24. Новембра т. г., које је послато начелнику среза љубићског 25. Новембра под Абр. 85.

Ради бољег прегледа напомињемо, да је на телу нађено 25. повреда и то: 23 ране, 1 одеротина и 1 модрица. Од 23. ране, које су постале оштрим оруђем — ножем, постале су 22. убодом vulnera puncta. 1 рана сечењем — vulnus scissum. Од рана које су убодом постале, 5 рана продире — пенетрира у грудни кош, а то су ране описане у лекарском уверењу под бр. I., II., III., XII. и XIII.; ране XVI и XXIV. постале су једним убодом, комуницирају међ собом каналом. Нож је ушао на рани XVI с пред, а изашао на рани XXIV. по зади леве руке. —

Рана описана под бр. V. засеца унутрашњи крај леве лопатице.

Рана VII. иде у дубину до саме кости и засеца попреко гребен леве лопатице (crista scapulae).

Остале ране иду у дубину до најдубље мишићне врсте оне стране, на којој се налазе.

Унутрашњи преглед.

У грудима у поткожном ткању, у околини грудне кости виде се 2 велика излива крви.

2. Грудна је кост засечена на левој страни између 1-ог и 2-ог ребра. Овај је засек постао убодом ножа, који је проузроковао рану XII. Нож је дакле убоден на том месту правцем с лева у десно, а оштрица његова била је окренута к десној страни. Засек иде кроз целу дебљину грудне кости. Врх ножа ушао је у грудну дупљу — vulnus penetrans.

(Наставиће се).

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Рад при саставу годишњег буџета.

Дешава се, да неке општине у овоме правцу греше те се чине кардиналне погрешке и при самом саставу и при примени за извршење, по позицијама, како прихода, тако и расхода. Знамо и уверени смо, да се у извесним приликама, по потреби, не обзира на буџетску партију, за коју је она цел намењена, но се из исте изузимају потребне суме, без обзира да ли то сме, или може бити, на основу закона, и без обзира на ту околност, шта ће се у томе случају чинити, ако за циљ тих партија, треба учинити издатак, а у тој партији нема више новца. Ми сматрамо као своју дужност да и овде дамо упута општ. писарима, за правилно вршење законских одредаба.

Приликом састава буџета увек се мора у исти унети и партија „за подмирење оногодишњих непредвиђених потреба“. — Чл. 78. закона о општинама. Шта је хтео са овим законодавац, хтео је да изрази своју вољу и свој захтев, да се остале буџетске позиције не смеју теретити непредвиђеним општ. потребама, но да се исте из ове партије износе, и то: по решењу одбора. Дакле не може бити никакве произвољности од стране општ. суда. У свима овим питањима има учешћа и решавајућег гласа општински одбор, општински суд је само извршилац његових одлука.

По чл. 78. закона о општинама јасно је одређено, како се саставља општ. буџет, за идућу рачунску годину и њега се треба тачно придржавати не удаљујући се ни за једну стону од законских наређења. Тамо је одређено: да је свака општина у почетку рачунске године дужна саставити предрачун — буџет својих годишњих прихода и расхода; даље, ово се чини са одбором. (чл. 65 тач. 2. закона о општинама). Пошто се буџет и од стране општинског одбора одобрива, онда се исти одмах шаље надлежној надзорној власти; за вароши Г. Министру Финансија а за села и варошице надлежној полициској, дакле среској власти. Примедбе учињене на буџет обавезне су.

По чл. 65. тач. 1. пета алинеја закона о општинама „издаци учињени из рачунима преко буџета и без одобрења власти, сматрају се као злоупотреба у ком случају одговара руковалац кесе, а ако овај неби имао чим платити, за штету одговарају одборници, који су донели закључак о издатку.“

Шта је овим законским и јасним прописом хтео законодавац, ако не то, да се наплата не може вршити произвољно, но само у појединим расходним случајевима, из оне партије, која је на ту цел одређена, јер да то није хтео неби захтевао да се у буџет уведе и партија за непредвиђене трошкове. Да то не стоји онда неби било тач. 1. а) чл. 66. закона о општинама, која гласи: „да се може из општинских прихода, или из општ. кесе учинити какав издатак, који није стављен у предрачун“, тражи се садејствовање и одобрење одбора, а одмах за тим вели се: но пре извршења овога закључка има се тражити одобрење Министра Финансија.

Узмимо случај, је да услед разних непредвиђених прилика у општини испрљен кредит буџетски, за непредвиђене трошкове, онда одакле би се имале исплатити оне неминовне потребе, које би се ма од које стране обавезно имале исплатити? Зар ће се онда те суме исплаћивати из оних буџетских партија, које су оптерећене својом циљу која им је намењена, и која је за исплату тако исто неминовно потребна, као и све потребе које иду у прилог општ. интереса? Не, законодавац се је зато по-

старао и зато је прописао чл. 66. тач. 1. а) закона о општинама, она по одобрењу одбора и решењу Г. Министра Финансија даје општ. власти пута и начина, како ће потребу, која се пред њу појавила, изравнати.

Сад пошто смо овде довољно опширно донели мишљење о томе како при појединим случајевима у овим правцима треба радити, смаграмо за своју дужност, изнети и то: да при саставу буџета не сме бити произвољности и удешавања у сумама, да би се могла постићи равнотежа у буџету са приходом и расходом. „Потражује дугује.“ При саставу прерачуна — буџета — за идущу годину, општински суд и одбор — као рачунопологачи —, треба увек, да имају рачуне стварног прихода и расхода за прошлу годину на угледу, те да партије прихода одређују према стварном пријему утицаја новца у општ. касу, никад не узимајући у обзир за расход и готовину ако је имају у каси, могућну за расходовање, јер је она изолвана од партија расхода, без нужне законске процедуре и санкције. — § 66. о општинама. Дакле према овако нађеном сређеном стању, имају се на основу оних прихода, који су са сигурним улазом у касу, према прошлогодишњем приходу, саставити расходи, но са тим да се увек означе партије из којих се расход о појединим потребама може издавати.

Овако састављен буџет општински, диже не само њене интересе у погледу сигурности но и њен углед. Даље отклонене су све неправилности у смотрењу финансијске манипулације. А што је најглавније скида се одговорност за сваку евентуалност са одговорних рачунопологача. Дакле ово је нужно како за интересе општинске, њен углед, а и за интересе оних који су позвани да одредбе законске врше и примењују. Зар је мало случајева било, да се на основу примедба главне контроле после читавог низа година позивају рачунопологачи за накнаду и зар није било и тога да се кривично одговара? Вршење закона, како његове наредбе траже, све ове незгоде отклања.

Да кажемо још и ово, да свака општина и њен рачунопологач, поред дневника, у који уводи свакодневне расходе и приходе, треба да има и партијалник, у који ће на партију расхода одобрити ону суму буџетом одређену, а задуживати је са свима издатцима, тако како ће се увек и у свако доба знати и моћи видети, са којом још и коликом сумом ова партија може бити оптерећена. Када се овако ради, онда не може бити грешака. Нека општински суд са одбором и нареди да се какав издатак из општ. касе из те и те партије изда, када је она испрљена, рачунопологач, благајник, подноси реферат суду и одбору да је исплата немогућна, пошто је кредит испрљен.

* * *

Какав треба да буде позив на општ. збор.

Многи општински судови при сазивању збора не држе се закона, но исте пишу произвољно и не објављују их онако како то законски прописи траже. Да неби тога било ми ћемо овде изнети формулар тога позива и шта он треба да садржи Ево тога формулара.

Позив на општински збор.

Како 20 априла ове године истиче рок обавези службе, кметовима (означи имена) и одборницима (означи имена) то је одбор општински у седници својој, од 5. Априла ове године на основу чл. 21. закона о општинама, донео своју одлуку да суд на дан 20 априла ове године позове општински збор, на коме ће се извршити избор кметова и одборника на место ових који одступају. Одбор је придодео председнику у састав бирачког одбора ове одборнике (означи имена).

Сједујући овој одборској одлуци, а да би се попунила места кметова и одборника, којима је законски рок службе истекао, суд општински позива све своје пуноправне грађане да 20 априла ове године тачно у 8 часова из јутра дођу на

Општински збор

ради избора бирачког одбора, како би се могло приступити избору два кмета и десет одборника, чиме се одужују својој грађанској дужности.

Збор ће отворити председник општинског суда тачно у осам часова и ако буде 20 пуноправних гласача, они ће иза-

брати два грађанина из своје средине, који улазе у састав бирачког одбора.

Збор ће трајати од 8 часова пре подне када ће се прекинути и продужити у пет часова по подне (по селима бирачи, могу долазити до 3 сата по подне) Гласови ће се примити од свију правних гласача, који се у дворшћу збора до тога времена нађу. Сваки гласач даје свој глас лично.

Право гласања на овом збору имају сви пунолетни грађани ове општине, који плаћају најмање потпун грађански данак, дакле 30 динара на име непосредне порезе; који нису под туторством или старатељством; који нису под платом код другог у служби. — § 14 зак. о општинама.

Право гласања немају: они који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате; који су лишени грађанске части за време пресудом одређено; они који су осуђени због преступа или иступа који човека бешчасте и јавни морал вређају док не прође година дана од дана издржане казне; који се налазе под ислеђењем за дела наведена; који су пали под стедиште докле исто траје и док се не прогласе за невини; који су под полицијским надзором; и који на име порезе ма шта дугују сем текућег пољођа.

Официри и војници стајаће војске не учествују на општ. зборовима.

Од суда општ. Н. 8. априла 1900 године М у Н.

Писар.

(М. П.)

Преседник суда.

ДОВРА СРЕЂА

— Albert Deplit —

I

Били смо добри пријатељи. Говораше се о Мјелу, грозном злочинцу кога је у то доба вијала полиција у околини села Обе.

— Ако се преваре? рече један од нас.

— Како то?

— Да. Ако у место да затворе кривца, ухвате за јаку кога честитог момка, потпуно невина?

— Иди, молим те! то је немогућно.

— Е онда молим те за опроштај, одговори Луј. Ја сам био жртва сличне заблуде. И то у доста комичним околностима. Само за тренутак, на пример! Прошлого лета бејаш наишао у купалама Л... на једну младу женску из Дижона. Купалишни градови су измишљени за очајавање мужева. Жена је сама. Муци је пољска тишина, лепота поднебља...

— Без описа. Даље!

— Радознао! Нека буде. Скраћујем. Нећу вам причати ни своје корак, ни неосетни напредак који чинях у срцу лепе купалице. Сам стид ме обвезује бацити копрену преко...

— Сезона је од двадесет и један дан! упаде капетан Густав са својом војничком грубошћу. Седам дана удварања, седам дана узајамнога споразума и седам дана за којих се припремало за расанак. Пређи одмах на осми дан.

— Нипошто, рече Луј мало пецинут. Ти се вараш. Бејасмо одвећ заљубљени једно у друго. Каква дивна жена! Звала се Хенриета. Слатка, нежна, заљубљена... Па какве ми лепе фразе говораше: „Ја нисам живела пре но што тебе познадох!... Кад би ти знао како је досадно у Дижону!“... Њен муж беше магистрат: истражни судија при суду старог бурнундског града. Она је тамо живела преко целе године са својим супругом. Човек знатан, озбиљан, хладан, који би своје место у рају продао за судијску столицу у суду. Уз то суревњив и до крајности осетљив. Сирота мала жена! Обеспокојаваше је помисао на наш блиски расанак. Како да се опет видимо? Немаше она никако прилике да дође у Париз, а ја никога не познајем у Дижону. Расанак би пун суза. — „Чуј, рече ми она, било би ми немогуће да те изгубим. Буди спреман за сваки догађај. Ја ћу тражити начина како да се опет нађемо“. Она отпучова, и вере ми, остаћу сасвим жалостан. Сневах о њој. Увек гледах њено љупко мало лице, и њену фину плаву главу, и њене граховрасте очи. Чуо сам њен весели осмех који у кикоту откриваше њене беле зубиће. Најзад бејаш готов на све будалаштине.

II

Хенриета ми често писаше. Била је принуђена на много смртности. Због истражног судије! Она ми је писала: „Високопоштовани!“ Ја јој писах: „Високопоштована!“ Најзад, недеље протицаху, а она не беше нашла начина како да се састанемо. Наједаред, једнога јутра, примих ово кратко писманце: „Идућег четвртка узмите дижонски експрес који полази из Париза у 11 ч. 15, станица Блеси-Ба. Бићу тамо.“ Никаког другог објашњења. Али ја бејаш толико заљубљен! У четвртак, у пет часова у вече, сиђох у Блеси-Ба. То је последња станица где стаје експрес пре но што стиже у Дижон. Мало лево, на подножју стрме узбрдице, чекаху нека стара, жута и црвена кола. И кроз тесна вратанца од купеа, ја опазих нежни профил Хенриетин. Једним скоком отрчах к њој. Она ми тајно стеже нервозну руку. И брзим гласом: „чувајмо се да нас неби познали“.

Капетан Густав пуче од смеха:

— Увек једно те исто, те добре среће. Шест часова железницом да би се чула реч: „Чувајмо се да нас не би познали“!

И даље! рече Луј уздишући. Ми не бејасмо сами у купеу. Беше ту неки трећи путник, весео, насмејан, добро дете. Он певушаше песму с кафанских концерата, и изгледао је пријатан путник. „Задигните јаку од капута“! рече ми Хенриета дршћући. И сама спусти свој бели вео, тако да нас не могу познати ни једно ни друго. Фијакерист иђаше и долажаше пред своје коље, када му механџија довикну:

— Еј! Антоније? ви знате да се по вашем крају крије Есташ! Не плашите се, мала госпођо. Есташ је неки стари војник који је у комаде исекао неку стару жену из Пујна, шест часова одавде.

— Шта! крио се он или не крио, полиција ће га ипак наћи!“ одговори наш сапутник смећећи се. И он певаше љубајући се:

Не могу! не могу
Врсту размаћи!

Хенриета се користи тренутком када он окрете леђа да ми шапне на ухо: „Особито ми немојте ни речи рећи“! И од Блеси-Ба до Сен-сен-л' Абе (читава четири километра!) ми путовасмо, укрупњени као преподобници, не погледавши се, не проговоривши. Друг нам спаваше.

III

Луј застаде за тренутак.

— Аа! пријатељи, настави он, ако икада будете имали љубавни састанак у селу, нека вас Бог сачува од Сен-сен-л' Абе! У девет часова у вече, Хенриета и ја бесмо се најзад састали у њеној соби. Она ми се баци у наручја: „Како те љубим“! говораше ми она. Ја је страшно притискох уза се... У истом тренутку нешто загрме у суседној соби. Неки бас певаше:

Не могу! не могу
Врсту размаћи!

То ми престрави љубавно усхићење!

— Говоримо тише, прошапта она; зид је тако танак... Она то рече поруменивши, што је учини још дивнијом. Ја је држах загрљену, и сасвим тихо, врло тихо: „Ја сам тако срећан што те опет видим! Ја нисам живео откако смо се растали... Хенриета се полако предаваше моме миловању, када наједанпут она викну, скочивши:

— Има нечега у зиду! Чујеш. То је као грицкање миша. Опет наш сусед! Онај „који не може размаћи врсту“... Бушаше у зиду рупу сврдлом!

— Никако се нећу усудити овде остати! рече ми сасвим тихо Хенриета, која дрхташе од страха.

Трудох се да је умирим, да будем речит... убедљив. Готово успех. Постаде љупка и умиљата. Весмо угасили плачљиву свећу која нам светљаше. Сасвим близу једно другом, ми уживасмо слатку млину забрањене и додељене љубави, када један глас повика: „Умакао из собе“! Ту се одлазило, долазило, беше ту тутњава, граје, усклика „ах“! и „ох“! као да читав један батаљон пребиваше у механи.

— Ах! Боже! повика несрећна Хенриета, наћи ће нас заједно!... Пропала сам!

— Ничега се не бој. Ја ћу побећи.

— Како?

И, одиста, ходник беше пун света. Вере ми, ја се не устезах. Соба беше на доњем боју. Отворих прозор и скочих у двориште. Бејаш већ у малом врту који се пружаше иза штале, кад ми једна рука паде на раме. И звонки глас једнога жандарма рече ми: „Есташу, у име закона, ја вас заустављам“!

IV

Сматраху те за убицу! повика Густав трештећи се од смеха...

— Потпуно.

— Но теби је требало само рећи...

— Шта рећи? Правда је француска јединствена у свету.

Код ње се расуђивање зове безобразност; ћутање, двогубост; а логика, предумишљај. До доказа о противном, ја бејаш прави правити Есташ. Онај Есташ који је на комаде сасекчо неку стару жену! Тако ти бејаш дошао из Париза да уживам сласти једне љубавне ноћи... И затворише ме у једну шталу са жандармом на стражи пред вратима! У зору, нова казна. Пешачих до Дижона (седам километара!) са лисицама на рукама и под сунцем као олово. У својој несрећи, имаћаш једну утеху. Нико ме није видео да би ме могао казати Хенриети. Не зна се да смо се познавали, и она неће бити неспокојна. Не мари. Добро ми испаде љубавни састанак! Стигав у Дижон, чух да ћу бити стављен у оделит затвор. Отуда бих изашао да предстанем г. Ф..., истражном судији. Сопствени муж Хенриетин! Од првог погледа га оцених; човек крут, опор, уображен, глуп.

— Ви тврдите да нисте Есташ!

— Нисам! хиљаду пута нисам!

— И да сте ви г. Луј. М...?

— Да!

— Онда, шта сте радили у Сен-Сен-л' Абе-и?

Ја му међутим не могадох рећи: „Био сам са вашом женом“... Туаго сам.

— Ја се никада не варам! изговори он оштро. Сутра ћу имати чиме да вас натерам да признате!

И метнуше ме опет у засебан затвор где остадох три дана и три ноћи. Тешио сам се мислећи да ће ме Хенриета наградити за моје јунаштво. Зар се ја нисам жртвовао због ње? Четвртог дана у јутру, видех где улази у моју тамницу г. Ф..., поставши изненада пријатан и љубазан.

— Колико вам извињења ја дугујем! рече ми он. Ви сте одиста г. Луј М... Убица је затворен. Ухапшен је у мрачну тамницу до ваше. Глете! чујете ли?

Неки бас певаше:

Не могу! не могу
Врсту размаћи!

— Ево шта нас је преварило, продужи г. Ф. Знајасмо да је Есташа пратила његова љубазница, нека жена рђава владања. Изгледа шта више да је она у Сен-Сени била у исто време када и ви. Јесте ли је видели? Да ли бисте могли дати њен опис?

Тражио ми је опис своје жене!

— Свакојако сутра дан то створење беше ишчезло. Молим вас, још, да примите све моје извине и да ми учините част бити код мене вечерас на вечери. Представићу вас г-ђи Ф..., која ће бити очарана кад вас упозна... Најзад, убица је затворен. Никад се не варам.

— По! прекиде га капетан Густав, свршено је како се само може пожелети. Везан мужем, могао си опет видети жену.

— Чуј крај. Те вечери, одиста, вечерах код г. Ф... Хенриета изгледаше као и обично. Доста хладна, ипак. После вечере, када ми донесе кафу, она ми рече сасвим тихо:

— Збогом, господине. Ја вас се гнушам. Она је била толико страха претрпела, да ми није никада опростила... И ето, драги пријатељи, шта се зове добра срећа!

МЕЂУ УБИЦАМА

Андрија Ивановић Пануцјев

(СВРШЕТАК)

III.

Харамбаша.

„Паклин моли да се може разговарати,“ писаше, у пола избрисано, словима на увијеној прљавој цедуљици, коју ми газдарица беше предала са речима:

„Човек чека на пољу.“

Устадох и изађох. Беше један убица, који ме је походио. Преда ме стаде широких плећа, крушељаст, риђ човек. Лице му се запурило од недоумевања, али му као челик суве хладне очи чврето и поуздано беху упрте у мене.

Паклин, то му беше Nom de guerre, којим се беше служио при својим злочинима. Био је због убиства архиепископа осуђен на двадесет година тешке робије. Благодарје његовом добром владању, последњих пет година заменили су му обичним заточењем.

У своје време све су новине писале о том убиству — преда мном је био као неки славан муж.

— Шта те управо доведе до мене?

— Чуо сам, да сте ви песник... човекољубац. А ја, ја волим певце... они нам у срцу читају и причају дела великих јунака. А ја сам некада хтео да будем велики јунак... какав Риналдо Риналдини.

— Па зашто баш разбојник?

— Јер сам само онога држао за слободна, који пркоси закону. Ја сам, господине, козак, слободан син пустаре. Срце ми је било широко и велико, као и поље по коме сам јурио. Када се коњиц пода мном пушио, када је олујина око мене беснила, а зелени вали пустиње нада мном се склапали, тада, господине, ликовала ми је душа!

— Зар ти та слобода није била довољна? Шта ти је дало повода да лијеш људску крв?

Са прекорним покретом, као да сам дирнуо какву беспослицу, одговори он:

— Зар вам не рекох: Ма хтео сам да будем славан... али не... први узрок није баш то било. Женска је била... Сотона у девојачком облику... била је најлепша у селу, а ја нисам био вичан да ласкам и да молим.

„Вјерка,“ рекох, ходи седи на мога коња, па буди царица у пустари.“

Али она смејући се показа на моју риђу косу:

— Зар ти цар на пустари са том риђом главом? ругаше ми се. „Сувише си ми дивљи... Можда пијеш и човечију крв?“

А мени се закрвави пред очима и реч јој ни јекнула није са усана... А она лежаше мртва преда мном. Имала је право... та пио сам људску крв, али тек од тога часа...

Онда настави:

— Прво дело, рече, брзо повуче за собом и друго. Премлатих прнокосога драгана Кјеркина, који је хтео да ме прокаже. Али сада ми у завичају не беше више станка. Побегнем у планину и назовем се Паклин и стадох живети као права скитница. Сада ми се мисао на харање све чешће наметаше. Та читао сам у новијим књигама, како је добро разбојницима, како живе у сваком изобиљу. Што не бих и ја тако покушао? Јарост ме обузе. Толики људи благују... а ја горе се патим, него пас. И почех мрзети на богате. Свромаху никада нисам учинио на жао, никада му ни коцјеке нисам отео, напротив, помагао сам му у невољи. Ето видите, господине, ја сам био великодушан разбојник, јунак и добротвор у исто време... Моји помоћници били су добро уређена чета, а ја сам им био страшна поглавица.

— А да ли је бивало, запитах, да нису одмах давали новце... Да ли је онда ваљало употребити принудна средства?

— Како где... Такав чудан човек био је, на прилику мој архиепископ. Зато га зовем тако, што сам њега убио, за то морам да сам против воље на овому острву... Како рекох био је чудан човек. Када ноћу на њега нападосмо, поче поплашени старац да се тресе целим телом. Хоћаше да виче, али један мој друг стеже га за гушу... тек што га пусти, стаде он опет дерати се. Ја му лепо говорим: Немојте, господине, да вичете, немојте да нас приморате на злочин, боље одмах покажите где су новци!... Ајак!... Залуду су моје речи код његова јогунства... „Кољи!“ викнух најпосле мом другу.

— Па швић! севну му нож кроз архиепископов врат. Из врата шикну поток крви...

Код ових речи Паклин погледа на страну. На лицу му се појавише угасито првене пеге и одмах их опет нестаде. Лице му се искриви на неприродан смех. Грчевито трљаше руке и већма муцаше но иначе.

Несносно дуга почивка.

— Било нас је четворица, настави. Двојицу ослободише јер сам могао да сву кривицу скинем са њих и да је узмем на себе. Било ми је мило, што сам верним друговима у мојим злочинима могао ту љубав да укажем. А мене осудише на заточење... Свакако на Сахалину... али ми је тада милије било, да своје путо носим у дивљачини, где нема људи.

— А што то? упадох му у реч.

— У дивљачини сам свој господар. А овде човека псују и бију, а пређе без освете нисам могао да примим ни најмању увреду...

— А сада?

— Сада, рече, трим све. Можда бих се и светио... али ме задржава мој синчић код куће... то је син једне робијашнице, која је недавно умрла... ја не знам, како је то, али увек ми је на уму то дете...

И из његова погледа севну зрак чуђења, где се у њему пробудило чувство, које му је дотле тако непознато било.

ПОТЕРА

Радован Миловановић, из Бошановца, округа пожаревачког, осуђеник београдског казненог завода под осудним бројем 444., 23. овог месеца побегао је из Топчидера са рада.

Осуђен је пресудом првостепеног пожаревачког суда на десет година робије, зато: 1., што је 31. маја 1893. године провалио зид на кући Радосава Јовановића из истог села и покрао му и однео разне ствари. 2., што је 2. јуна исте године око подне упалио салаш Ивана Мило-сављевића из истог села и тиме га оштетио са 120 динара. Радован је високог раста, смеђ, има му 25 година. Управа београдског казненог завода актом од

24. ов. м. № 2995 моли све полиц. власти у земљи да бегунца у своме кругу потраже и нађеног њој стражарно упуте. Исти се може спровести и Упр. гр. Београда, с позивом на Бр. 11852.

Игњат Бечки, чиновник пештанске поште, као што смо и у прошлом броју на страни 160 јавили, проневерио је 10.000 круна државнога новца и побегао. Доносећи сад и његову слику, коју смо накнадно доби-ли од пештанске полиције преко оvd. аустро-угарског консулата под. № 2993., понова молимо све власти у земљи да обрате пажњу на овога бегунца и на случај проналаска да са њим учине оно што се у потерници прошлога броја тражи. — Игњат је висок 168 см., смеђ, јако богињав у лицу, високог стаса, косе црне, има мале бркове црне и увијене, очију дубоко упалих, носи цвикер и брија се. Игњату је 26 година; кад га је нестало имао је на себи сако одело браун

боје, црни мекани шешир и ципеле на шпирарење са високим штиклама. Пронађеног ваља стражарно спровести Управи града Београда, с позивом на Бр. 10.900.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

У току идуће недеље разаслаће се укоричени комплети прошлогодишњег „Полиц. Гласника“. Ко их не буде добио а сматра да му припада нека се обрати уредништву.